

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»:
ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ МОДУЛЬ**

Навчально-методичний посібник

Укладачі: Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк

Умань
2023

УДК 373.3.016:502.2(076)

Рецензенти:

Романюк С. З., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Гончарук О. В., доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Дячук П. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(Протокол № 11 від 28.12.2023 р.)*

М69 **Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»:** практико-орієнтований модуль: навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. 201 с.

Навчально-методичний посібник призначений здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта для засвоєння лекційного матеріалу з курсу «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» та для набуття практичних навичок викладання навчального предмета «Я досліджую світ» у початковій школі.

Зміст та структуру навчально-методичного посібника узгоджено з освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та робочою програмою навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”».

УДК 373.3.016:502.2(076)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

© Грітченко Т. Я., Лоюк О. В., укладачі, 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Програма навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”».....	6
Семінарські заняття.....	24
Практичні заняття.....	39
Лабораторні заняття.....	92
Список використаних джерел.....	119
Додатки	
Додаток 1. Тестовий контроль.....	135
Додаток 2. Тематика курсових робіт	155
Додаток 3. Питання до екзамену.....	162
Додаток 4. Приклад тематичного планування.....	168

ПЕРЕДМОВА

У контексті сучасних викликів часу важливого значення набуває підготовка нової генерації педагогічних кадрів початкової ланки освіти, здатних організувати навчально-пізнавальну діяльність учнів на основі цілеспрямованого, методично грамотного застосування концепцій особистісно орієнтованої, компетентнісної освіти. Майбутні вчителі мають поступово вводити молодших школярів у життя соціуму та в довкілля, опираючись на їхню природну активність та допитливість. Підготовка такого рівня фахівців повинна мати системний характер й охоплювати психолого-педагогічну та методичну складові. Реалізації зазначеного сприятиме навчально-методичний посібник «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”: практико-орієнтований модуль».

Навчально-методичний посібник розроблено на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого підходів у відповідності до вимог Державного стандарту початкової освіти, Типових освітніх програм для 1–2 / 3–4 класів закладів загальної середньої освіти.

Зміст навчально-методичного посібника відповідає змісту навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», забезпечує опанування здобувачами освіти програмних результатів, означених в освітньо-професійній програмі «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Структура посібника передбачає зміст семінарських, практичних та лабораторних робіт, які включають: запитання для обговорення, запитання та завдання для контролю та самоконтролю, завдання для самостійної роботи, завдання для виконання на заняттях, список рекомендованих джерел. Також у посібнику представлено тестові завдання до двох змістових модулів, орієнтовні теми для курсових робіт з «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”». У додатках розміщено матеріали, що доповнюють та ілюструють зміст семінарських, практичних та лабораторних робіт, сприяють ефективній підготовці завдань в контексті самостійної роботи.

У навчально-методичному посібнику прослідковується дидактична доцільність змісту занять щодо організації пізнавальної і практичної діяльності здобувачів вищої освіти, яка стимулює активність останніх щодо опанування певного програмового матеріалу, застосування набутих знань і умінь, вияву ціннісних ставлень у процесі виконання комплексних компетентнісно орієнтованих завдань та навчальних проєктів.

У змісті семінарських, практичних та лабораторних занять відображено тісні міждисциплінарні зв'язки та проблемний підхід в засвоєнні знань, орієнтація здобувача вищої освіти на самостійний пошук інформації та навчально-творчу діяльність, у тому числі на самоорганізацію, планування, рефлексію, самооцінку.

Запитання та завдання для контролю та самоконтролю знань сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти навичок логічного, критичного мислення; вмінь добирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати, інтерпретувати та впорядковувати її; ефективно використовувати цифрові освітні ресурси.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	5 кредитів/150 год	5 кредитів/150 год
Курс	I, II	I, II
Семестр	2,3	2,3
Кількість змістових модулів із розподілом:	2 змістових модулів	2 змістових модулів
Обсяг кредитів	5 кредитів	5 кредитів
Обсяг годин, у тому числі:	150 год	150 год
Аудиторні:	74 год	16 год
Лекційні	18 год	6 год
Семінарські / Практичні	42	10 год
Лабораторні	14	-
Самостійна робота	76	134 год
Індивідуальні завдання	Проходження онлайн-курсів з питань сталого розвитку/громадянської відповідальності/ здоров'я і безпеки/ підприємливості та фінансової грамотності (з обов'язковим отриманням сертифікату про проходження курсу)	Проходження онлайн-курсів з питань сталого розвитку/громадянської відповідальності/ здоров'я і безпеки/ підприємливості та фінансової грамотності (з обов'язковим отриманням сертифікату про проходження курсу)
Форма контролю	екзамен	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета – підготовка майбутнього вчителя початкової школи до реалізації завдань природничої, громадянської та історичної, математичної, інформатичної, технологічної, соціальної та

здоров'язбережувальної, мовно-літературної освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити майбутніх учителів початкової школи з теоретико-методологічними та методичними засадами курсу «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”».

2. Ознайомити здобувчів освіти (з метою застосування у майбутній професійній діяльності) з вітчизняними та міжнародними нормативними документами (Декларація ООН про освіту та навчання правам людини (2011 р.), Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) зі змінами 2019 р., Загальна декларація прав людини (1948 р.), Закон України «Про освіту» (2018 р.), Конвенція ООН про права дитини (1989 р.), Конституція України (1996 р.), Концепція виховання гуманістичних цінностей учнів (2005 р.), Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності (2000 р.), Концепція екологічної освіти в Україні (2001 р.), Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015 р.), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.), Концепція розвитку громадянської освіти в Україні (2015 р.), Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (2020 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 1–2 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 3–4 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б, 1–2 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б, 3–4 клас (2019 р.), Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини (2010 р.)).

3. Вчити свідомо і творчо підходити до визначення освітніх завдань, добору змісту, форм, методів і засобів формування

життєвих компетентностей та особистісних якостей молодшого школяра, виховання його громадянських якостей, патріотичних почуттів.

4. Вчити проєктувати педагогічний процес у початковій школі, прогнозувати його ефективність, здійснювати контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів з курсу «Я досліджую світ».

5. Вчити узагальнювати, систематизувати, інтегрувати знання різних навчальних дисциплін та використовувати їх у професійній діяльності.

6. Розвивати у здобувачів вищої освіти творчу уяву, критичне та нестандартне мислення, здатність до цілепокладання, прийняття відповідальних рішень, рефлексії.

Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

1. Знати законодавство України та міжнародні нормативно-правові документи з питань охорони навколишнього середовища, функціонування та розвитку громадянського суспільства; нормативно-правові документи, що регламентують діяльність загальноосвітніх шкіл/позашкільних закладів.

2. Знати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, засоби підтримки й відновлення їхньої розумової та фізичної працездатності.

3. Будувати та практично застосовувати логічно завершену педагогічну систему як сукупність взаємозв'язаних структурних компонентів (мета, зміст, методи, засоби і форми) освітнього процесу щодо реалізації завдань освітньої галузі/виховання.

4. Досліджувати інформацію: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати.

5. Володіти сучасними педагогічними технологіями, застосовуваними у початковій школі.

6. Володіти когнітивно-творчими якостями: інтелектуальною активністю; гнучкістю, оригінальністю й критичністю мислення; творчою уявою; здатністю до цілепокладання, прийняття відповідальних рішень; рефлексії.

7. Застосовувати наукові знання та практичні уміння й навички, що складають теоретичну й діяльнісну основи навчальної дисципліни, для розв'язання задач, які належать до певного кола означеної дисципліни або мультидисциплінарних контекстів.

8. Бути наполегливим у вирішенні професійних завдань та взятих зобов'язань, нести соціальну, етичну відповідальність за внесок/результати професійної діяльності.

9. Здійснювати рефлексію власної навчальної/професійної діяльності; володіти навичками самоорганізації, саморозвитку з метою підвищення рівня педагогічної майстерності.

Зокрема, у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

1) предмет, мету, завдання, зміст «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», її зв'язки з іншими навчальними дисциплінами;

2) сутність ключових понять курсу;

3) зміст нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу в школі/початковій школі;

4) вікові психічні та психофізіологічні особливості молодших школярів;

5) методику реалізації змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі:

– методологічні підходи та принципи проєктування змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;

– методи та прийоми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;

– сучасні освітні технології реалізації курсу «Я досліджую світ»;

-
- навчальні засоби та методику їх використання на уроках «Я досліджую світ»;
 - форми організації освітнього процесу при вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;
 - типи традиційних та нетрадиційних уроків «Я досліджую світ»;
 - основні етапи підготовки вчителя до уроку та до виховного заходу;
 - методику організації позаурочної та позакласної роботи в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти**:

- оперувати основними поняттями курсу.
- формувати наукові поняття в учнів;
- керуватися у своїй діяльності вітчизняними та міжнародними нормативно-правовими документами з питань охорони навколишнього середовища, функціонування та розвитку громадянського суспільства;
- розробляти календарно-тематичний зміст інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;
- добирати та застосовувати ефективні методи та прийоми організації пізнавальної діяльності молодших школярів;
- використовувати сучасні освітні технології в контексті реалізації курсу «Я досліджую світ»;
- здійснювати добір ефективних засобів навчання відповідно до дидактичної мети уроку;
- використовувати різні форми організації освітнього процесу в межах курсу;
- розробляти конспекти уроків різних типів та виховних заходів;
- моделювати проблемні життєві ситуації, організовуючи ціннісно-орієнтовану та творчу діяльність молодших школярів;

-
- добирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати, інтерпретувати та впорядковувати її;
 - адекватно оцінювати навчальні досягнення молодших школярів;
 - ефективно використовувати цифрові освітні ресурси;
 - працювати в колективі та групі; висловлювати власні думки та толерантно ставитися до думок інших;
 - володіти основами мовленнєвої професійної культури;
 - нести відповідальність за результати своєї навчальної діяльності;
 - здійснювати рефлексію власної навчальної діяльності з метою розвитку загальних та фахових компетентностей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні засади навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”»

Тема 1. Теоретико-методологічні основи навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Предмет, мета і завдання «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», її зв’язок з іншими навчальними дисциплінами. Загальна характеристика курсу «Я досліджую світ» та його місце у Державному стандарті початкової освіти. Методологічні підходи та принципи проектування змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 2. Реалізація компетентнісного підходу в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»

Компетентнісний підхід – нова модель освіти в Україні. Освітні компетентності (предметні, міжпредметні, ключові) як інтегральні характеристики якості підготовки учнів. Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

Тема 3. Інтегрований підхід до вивчення курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Сутність інтегрованого навчання, особливості його реалізації у початковій школі. Наскрізні змістові лінії (НЗЛ) як соціально значущі надпредметні теми, їх роль у формуванні в молодших школярів загальних уявлень про довкілля. Інтеграція змісту освітніх галузей через реалізацію універсальних змістових ліній.

Тема 4. Загальні психолого-педагогічні основи формування уявлень та наукових понять в учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ»

Категорії «відчуття», «сприймання», «уявлення» в контексті формування понять. Загальна характеристика понять. Вікові особливості молодших школярів щодо формування уявлень та наукових понять. Методика формування уявлень та наукових понять в учнів початкової школи у процесі освоєння змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Тема 5. Методи та прийоми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Загальне поняття про метод, його структуру. Класифікація методів навчання. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Методи організації і здійснення навчальних дій та операцій. Методи контролю і самоконтролю. Методи згортання інформації при вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Вибір оптимальних методів і прийомів навчання.

Тема 6. Засоби навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Загальнодидактичні аспекти використання засобів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Вербальні засоби навчання. Наочні засоби навчання. Технічні засоби навчання.

Допоміжні засоби навчання. Добір та комплексне використання засобів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 7. Сучасні освітні технології у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Використання технології інтерактивного навчання у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Дидактичні можливості технології розвитку критичного мислення на уроках курсу «Я досліджую світ». Застосування елементів технології технічної творчості в освоєнні змісту курсу «Я досліджую світ». Технологія дослідницького навчання в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 8. Система організаційних форм навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Організаційні форми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Урок – основна форма організації навчання. Основні типи уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Підготовка вчителя до уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Самоаналіз уроку. Позаурочна діяльність. Позакласна робота.

Тема 9. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Сутнісні характеристики контролю навчальної діяльності учнів у початковій школі. Формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. Особливості оцінювання та обліку результатів навчання учнів 1-го, 2-го, 3-го та 4-го класів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тема 10. Реалізація НЗЛ у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Методика вивчення поняттєвого апарату контенту «Людина як біологічна та суспільна істота». Методичні особливості формування поняттєвого апарату контенту «Довкілля та діяльність людини в ньому». Реалізація НЗЛ при вивченні поняттєвого апарату контенту «Рідний край». Методика вивчення поняттєвого апарату контенту

«Україна: географічні, суспільно-історичні, державні аспекти». Методичні особливості формування поняттєвого апарату контенту «Людина на планеті Земля». Реалізація НЗЛ при вивченні поняттєвого апарату контенту «Глобальні проблеми сучасності».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методологічні засади навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”»												
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі	8	2	2			4	12	2				10
Тема 2. Реалізація компетентнісного підходу в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»	6	2	2			2	6					6
Тема 3. Інтегрований підхід до вивчення курсу «Я досліджую світ» у початковій школі	14	2		4		8	14	2				12
Тема 4. Загальні психолого-педагогічні основи формування уявлень та наукових понять в учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ»	8	2	2			4	10	2				8
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	4		18	42	6	-			36

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти інтегрованого курсу «Я досліджую світ»											
Тема 5. Методи та прийоми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	6	2	2			2	8		2		6
Тема 6. Засоби навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	12	2	2	2		6	12				12
Тема 7. Сучасні освітні технології у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	10	2	4			4	6				6
Тема 8. Система організаційних форм навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	18	2	2	4		10	14		2		12
Тема 9. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	6	2	2			2	6		2		4
Тема 10. Реалізація НЗЛ у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	54		24	4		26	54		4		50
Разом за змістовим модулем 2	106	10	36	10		50	100	-	10	-	90
Усього годин	142	18	42	14		68	142	6	10	-	126
Модуль 2											
ІНДЗ	-	-	-	-	8	-			-	-	8
Усього годин	150	18	42	14	8	68	150	6	10	-	126

5. Теми семінарських занять

№ за/п	№ теми	Тема заняття	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1	1	Теоретико-методологічні основи навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого “Я досліджую світ”» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.	2	-
2	2	Реалізація компетентнісного підходу в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ».	2	-

3	4	Формування наукових понять у молодших школярів на уроках курсу «Я досліджую світ».	2	-
4	6	Засоби навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	2	-
Всього			8	-

6. Теми практичних занять

№ за/п	№ теми	Тема заняття	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1	5	Методи та прийоми навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	2	2
2-3	7	Сучасні освітні технології у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	4	-
4	8	Урок – основна форма вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	2	2
5	9	Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	2	2
6-7	10	Методика вивчення поняттєвого апарату контенту «Людина як біологічна та суспільна істота»	4	2
8-10	10	Методичні особливості вивчення поняттєвого апарату контенту «Довкілля та діяльність людини в ньому»	6	2
11	10	Методика вивчення поняттєвого апарату контенту «Рідний край»	2	-
12-14	10	Методика вивчення поняттєвого апарату контенту «Україна: географічні, суспільно-історичні, державні аспекти»	6	-
15-16	10	Методичні особливості вивчення поняттєвого апарату контенту «Людина на планеті Земля»	4	-
17	10	Методика вивчення поняттєвого апарату контенту «Глобальні проблеми сучасності»	2	-
Всього			34	10

7. Теми лабораторних занять

№ за/п	№ теми	Тема заняття	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1-2	3	Аналіз та розробка календарно-тематичного змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (за різними видами інтеграції та активного використання міжпредметних зв'язків)	4	-
3	6	Аналіз будови та змісту підручників/зошитів з друкованою основою з курсу «Я досліджую світ» різних авторів	2	-
4	8	Розробка конспекту уроку засвоєння нових знань з курсу «Я досліджую світ»	2	-

5	8	Позаурочна та позакласна робота з курсу «Я досліджую світ»	2	-
6	10	Розробка конспекту інтегрованого уроку	2	-
7	10	Розробка конспекту уроку з міжпредметними зв'язками	2	-
Всього			14	-

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заочна
1	1	Опрацювати нормативні документи (Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) зі змінами 2019 р.; Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Савченко О. Я., 1–2 клас (2019 р.), Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Савченко О. Я., 3–4 клас (2019 р.), Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б., 1–2 клас (2019 р.), Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б., 3–4 клас (2019 р.)) щодо вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	4	10
2	2	Створити опорний конспект лекції до теми 2	-	2
3	2	Опрацювати нормативні документи (Закон України «Про освіту» (2018 р.), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.)).	2	4
4	3	Опрацювати: Модельну навчальну програму для першого класу та навчально-методичні матеріали / авторський колектив під керівництвом Р. Шияна. Київ, 2017 р. 64 с.; Модельну навчальну програму для другого класу та навчально-методичні матеріали / авторський колектив під керівництвом Р. Шияна. Київ, 2017 р. 91 с.; Навчальну програму з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для 3-го класу (розроблена на основі Типової освітньої програми під керівництвом Р. Шияна) О. Волощенко, О. Козак, 2020, 64 с.; Навчальну програму з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для 4-го класу (розроблена на основі Типової освітньої програми під керівництвом Р. Шияна) О. Волощенко, О. Козак, 2020, 36 с.	6	8
5	4	Створити інтелект-карту для засвоєння поняття з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (поняття – на вибір здобувача вищої освіти).	2	4
6	4	Підготувати дидактичні вправи на розвиток	2	4

		логічного мислення (по 1 до кожної розумової операції): порівняння, аналіз, синтез, класифікація, узагальнення.		
7	5	Створити опорний конспект лекції до теми 5	-	2
8	5	Використовуючи сервіс LearningApps.org, створити три вправи для засвоєння змісту курсу «Я досліджую світ».	2	4
9	6	Створити опорний конспект лекції до теми 6	-	2
10	6	Опрацювати типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи, затверджений наказом МОН від 07.02.2020 № 143 (в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»)	2	2
11	6	Опрацювати онлайн-сервіси для створення коміксів (Storyboardthat), анімацій (PowToon), вікторин, дидактичних ігор, тестів (КАНООТ) тощо. Створити один з означених вище продуктів з метою застосування на уроках з курсу «Я досліджую світ».	4	8
12	6	Підготувати презентацію «Аналіз будови та змісту підручника/зошита з друкованою основою з курсу «Я досліджую світ»» (підручник/зошит – за розподілом викладача)	2	4
13	7	Створити опорний конспект лекції до теми 7	-	2
14	7	Підібрати та адаптувати по 2 вправи з кожного виду технологій навчання (див. лекція до теми 7) для вивчення змісту курсу «Я досліджую світ».	4	4
15	8	Створити опорний конспект лекції до теми 8	-	2
16	8	Створити презентацію одного із типів нестандартних уроків (тип уроку – за рекомендацією викладача) (робота в групах)	4	4
17	8	Підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту уроку засвоєння нових знань: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Європейські казки» для 2-го класу).	2	2
18	8	Розробити сценарій позакласного заходу з курсу «Я досліджую світ» (вибір теми зі списку запропонованих)	4	4
19	9	Створити опорний конспект лекції до теми 9	-	2
20	9	Детально розробити окремі види інструментів оцінювання навчальних досягнень учнів з курсу «Я досліджую світ».	2	2
21	10	З метою вивчення контенту «Людина як біологічна та суспільна істота»: а) розробити або підібрати проблемні життєві ситуації, а також методи та технології, які сприятимуть засвоєнню знань та формуванню вмінь і навичок (тема уроку: «Тайм-менеджмент у моєму житті» для 4-го класу);	6	10

		<p>б) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту уроку з міжпредметними зв'язками: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Як відбувається розвиток людини упродовж життя?» для 2-го класу);</p> <p>в) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту інтегрованого уроку: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Людина – частина природи та суспільства» для 1-го класу);</p> <p>г) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту інтегрованого уроку: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Навіщо людині серце?» для 4-го класу).</p>		
22	10	<p>З метою вивчення контенту «Довкілля та діяльність людини в ньому»:</p> <p>а) опрацювати Концепцію розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти); Концепцію екологічної освіти в Україні (2001 р.);</p> <p>б) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту уроку-екскурсії: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «З чого складається довкілля?» для 1-го класу);</p> <p>в) розробити урок-проект екологічного змісту (тема уроку – зі списку запропонованих)) (робота в групах)</p>	4	10
23	10	<p>З метою вивчення контенту «Рідний край»:</p> <p>розробити індивідуальний проєкт «Природа та культура рідного краю» (проєкт у позакласній діяльності)</p>	4	6
24	10	<p>З метою вивчення контенту «Україна: географічні, суспільно-історичні, державні аспекти»:</p> <p>а) законспектувати матеріал на тему «Природні зони України»;</p> <p>б) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту уроку узагальнення і систематизації знань: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку «Природні зони України» для 4-го класу);</p> <p>в) опрацювати документи (Конституція України (1996 р.), Концепція виховання гуманістичних цінностей учнів (2005 р.), Концепція громадянського виховання особистості в умовах</p>	6	10

		розвитку української державності (2000 р.), Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015 р.), Концепція розвитку громадянської освіти в Україні (2015 р.); г) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту уроку формування і вдосконалення вмінь і навичок: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Якими правами я наділений/на як громадянин/ка України?» для 3-го класу); д) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту комбінованого уроку: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: (тема уроку: «Народні символи українців» для 3-го класу).		
25	10	З метою вивчення контенту «Людина на планеті Земля»: а) законспектувати матеріал на тему «Сонячна система. Планета Земля»; б) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту нестандартного уроку: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Земля – планета Сонячної системи» для 4-го класу); в) опрацювати документи (Декларація ООН про освіту та навчання правам людини (2011 р.), Загальна декларація прав людини (1948 р.), Конвенція ООН про права дитини (1989 р.), Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини (2010 р.); г) підібрати дидактичний матеріал для розробки конспекту інтерактивного уроку: загадки, ребуси, кросворди, твори художньої літератури та мистецтва, відеоролики, дидактичні ігри тощо (тема уроку: «Земля – спільний дім для людей» для 3-го класу).	4	10
26	10	З метою вивчення контенту «Глобальні проблеми сучасності»: а) розробити репродуктивну/евристичну бесіду для вивчення теми «Волонтерство як добровільна суспільно корисна діяльність»; б) на Google-диску створити електронне портфоліо, в яке розмістити базу зразків всіх типів уроків, розглянутих в курсі.	2	4
29		ІНДЗ	8	8
Всього			76	134

9. Індивідуальні завдання:

проходження відкритих онлайн-курсів платформ (Prometheus, VUMonline, EdEra, Coursera, edX, FutureLearn тощо) з питань сталого розвитку/громадянської відповідальності/ здоров'я і безпеки/ підприємливості та фінансової грамотності (з обов'язковим отриманням сертифікату про проходження курсу).

10. Методи навчання:

методи стимулювання і мотивації учіння; методи організації і здійснення навчальних дій та операцій; методи згортання інформації.

11. Методи контролю/оцінювання:

індивідуальне усне опитування, співбесіда, письмовий експрес-контроль, письмове тестування, комп'ютерне тестування, захист ІНДЗ, створення електронного портфоліо, есе, екзамен, захист проєкту, захист лабораторної роботи, захист проєкту, перевірка опорного конспекту, побудова схем/таблиць, підготовка та представлення групі повідомлення/виступу, розробка та проведення уроків/окремих фрагментів уроків, розробка та проведення виховних заходів, підготовка та демонстрування презентації, розв'язання проблемних задач, моделювання ситуації, критичний аналіз ситуації, самооцінювання (ведення «щоденника рефлексії»), взаємооцінювання.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
90–100	Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу; міцно засвоїв(ла) теоретичний матеріал, передбачений навчальною програмою; вільно самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми. Здобувач освіти здатен виокремлювати суттєві ознаки вивченого за допомогою розумових операцій синтезу, аналізу, класифікації, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки й узагальнення, вільно оперувати фактами, приймати рішення. Вільно використовує інформаційні технології для реалізації поставлених перед ним завдань та для поповнення власних знань. Демонструє високий рівень засвоєння практичних умінь та навичок. Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної

	діяльності. Усвідомлено використовує отримані теоретичні знання та практичні навички у стандартних та нестандартних ситуаціях.
82–89	Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу; достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано та логічно його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Зміст теоретичних питань, в основному, розкриває, але припускається певних неточностей у логіці викладу. Здобувач освіти уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, висловлює власні міркування з приводу тих чи інших проблем, вміє формувати висновки й узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Здатен(на) до самостійного опрацювання навчального матеріалу, вільно застосовує знання в стандартних ситуаціях, має стійкі навички виконання завдань.
75–81	Здобувач освіти, у цілому, володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Відповіді відзначаються неповнотою. Здобувач освіти може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію лише під керівництвом викладача. Здобувач освіти здатен адекватно реагувати на відповіді інших, застосовувати вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Він (вона) самостійно опрацьовує навчальний матеріал, виправляє допущені помилки, частково контролює власні навчальні дії, практичні завдання виконує за зразком.
69–74	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань. У здобувача освіти виникають труднощі при виявленні суттєвих ознак вивченого, виявленні причиново-наслідкових зв'язків, оцінюванні фактів та явищ, формулюванні висновків. З допомогою викладача він (вона) здатен(на) відтворювати логіку наукових положень; має фрагментарні навички в роботі з підручником та конспектом, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності. Завдання виконує за зразком. На заняттях здобувач освіти поводить себе пасивно, відповідає лише за умови безпосереднього звертання до нього (неї) викладача.
60–68	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, без достатнього розуміння. Здобувач освіти погано орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, у нього(неї) відсутнє наукове мислення. Виявляє здатність елементарно викласти думку, але не завжди

	<p>контролює свою відповідь. Не вміє здійснювати найпростіші операції аналізу, синтезу, узагальнення.</p> <p>Має елементарні, нестійкі навички виконання практичних завдань. Планування та виконання завдань відбувається за допомогою або під керівництвом викладача.</p>
1–34/ 35–59	<p>Здобувач освіти не опанував(ла) навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень. Завдання виконує на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу.</p> <p>Здобувач освіти виявляє неспроможність висвітлити питання або питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, у відповіді відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.</p> <p>Практичні навички не сформовані, виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p>

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Екзамен

Поточне оцінювання і самостійна робота											ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума*	
Змістовий модуль 1				М/к ЗМ1	Змістовий модуль 2									М/к ЗМ2
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	10	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	10	20	10	200
4	4	8	4			8	8	8	20	4				

* Максимальна кількість балів, набраних за два семестри вивчення дисципліни, складає 200 балів. Загальний бал за вивчення курсу складає середнє арифметичне, яке визначається за формулою: кількість набраних балів : 2 (семестри).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття до теми 1

Тема. Теоретико-методологічні основи викладання навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі

Мета. Формувати у здобувачів вищої освіти поняття про предмет, мету, завдання, зміст «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», її зв’язки з іншими навчальними дисциплінами; ключові поняття теми та вміння ними оперувати. Вчити аналізувати зміст нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу в школі/початковій школі. Формувати основи мовленнєвої професійної культури. Перевірити у майбутніх учителів початкової школи сформованість програмних результатів навчання.

Обладнання. Конспект лекції до теми 1, Державний стандарт початкової освіти (2018 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 1–2 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 3–4 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б, 1–2 клас (2019 р.), Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б, 3–4 клас (2019 р.).

План

1. Предмет, мета і завдання «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”», її зв’язок з іншими навчальними дисциплінами.

2. Загальна характеристика курсу «Я досліджую світ» та його місце у Державному стандарті початкової освіти.

3. Методологічні підходи та принципи проектування змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Запитання для обговорення

1. Дайте визначення поняття «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”». Поясніть його сутність.
2. Визначте такі категорії як предмет, мета, завдання «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”».
3. Що передбачає у своїй структурі зміст освіти? У якому документі конкретизується зміст початкової освіти?
4. Дайте визначення поняття «Державний стандарт початкової освіти». Назвіть його структурні компоненти.
5. Яким освітнім галузям відповідає зміст освіти у Державному стандарті початкової освіти?
6. З якою метою розроблено типові освітні програми початкової освіти? Назвіть їх та схарактеризуйте їх структуру (в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»).
7. Визначте поняття «інтегрований курс» та поняття «інтегрований курс «Я досліджую світ»».
8. Яка мета вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?
9. Обґрунтуйте необхідність застосування особистісно орієнтованого, діяльнісного, культурологічного, аксіологічного, компетентнісного, інтегрованого підходів у вивченні курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
10. Схарактеризуйте основні принципи проектування змісту навчального предмета «Я досліджую світ».

Самостійна робота

Опрацювати нормативні документи:

- 1) Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) зі змінами 2019 р.;
- 2) Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Савченко О. Я., 1–2 клас (2019 р.);
- 3) Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Савченко О. Я., 3–4 клас (2019 р.);

4) Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б, 1–2 клас (2019 р.);

5) Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б, 3–4 клас (2019 р.) щодо вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Форма подання результату – стислий конспект-аналіз основних положень означених документів.

Список рекомендованих джерел

1. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч. метод. посіб. Київ : Алатон, 2019. 128 с.

2. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч. метод. посіб. Київ : Генеза, 2020. 256 с.

3. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч. метод. посіб. Київ : Генеза, 2020. 240 с.

4. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п#Text>.

5. Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні / пер. з англ. М. Товкало. Львів : Літопис, 2011. 541 с.

6. Зайченко І. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2009. 620 с.

7. Ільченко В. Р. Інтегративний підхід в освіті. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень; Акад. пед. наук України. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 356

8. Компетентнісний підхід. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Компетентнісний_підхід.

9. Корсаков О. А. Принципи навчання. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень; Акад. пед. наук України. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 713–714.

10. Методика навчання. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Методика_навчання.

11. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. 3-є вид., доп. Київ : [б. в.], 2001. 608 с.

12. «Про освіту»: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (у редакції наказу від 24.06.2020 № 725-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

13. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 1–2 клас: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти» від 21.03.2018 № 268 (у редакції наказу «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» від 08.10.2019 № 1272). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>.

14. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 3–4 клас: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти» від 27.12.2018 № 1461 (у редакції наказу «Про затвердження типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти» від 08.10.2019 № 1273). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>.

15. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б., 1–2 клас: затверджено наказом Міністерства освіти і

науки України «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти» від 21.03.2018 № 268 (у редакції наказу «Про затвердження типових освітніх програм для 1–2 класів закладів загальної середньої освіти» від 08.10.2019 № 1272). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>.

16. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б, 3–4 клас: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти» від 27.12.2018 № 1461 (у редакції наказу «Про затвердження типових освітніх програм для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти» від 08.10.2019 № 1273). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>.

17. Яковенко Г. Г. Методика навчання суспільствознавчих дисциплін : навч. метод. посіб. Харків : ХНАДУ, 2017. 164 с.

Семінарське заняття до теми 2

Тема. Реалізація компетентнісного підходу в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»

Мета. Закріпити у майбутніх учителів початкової школи знання про методологічні підходи щодо проєктування змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Формувати ключові поняття теми та вміння ними оперувати. Ознайомити студентів зі змістом нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу в школі/початковій школі (Закон України «Про освіту» (2018 р.), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.). Вчити добирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати, інтерпретувати та впорядковувати її. Перевірити у майбутніх учителів початкової школи сформованість програмних результатів навчання.

Обладнання. Нормативні документи: Державний стандарт початкової освіти, Закон України «Про освіту» (2018 р.), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.); конспект лекції до теми 2.

План

1. Компетентнісний підхід – нова модель освіти в Україні.
2. Освітні компетентності (предметні, міжпредметні, ключові) як інтегральні характеристики якості підготовки учнів.
3. Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

Запитання для обговорення

1. Обґрунтуйте значення компетентнісної освіти.
2. В чому полягає сутність компетентнісного підходу? Обґрунтуйте необхідність його реалізації у закладах освіти.
3. Дайте визначення поняттям: «компетентність», «компетенція», «предметна компетентність», «міжпредметна компетентність», «ключова компетентність», «трансверсальна компетентність».
4. Схарактеризуйте сутність та структуру поняття «компетентність особистості школяра».
5. Назвіть та коротко схарактеризуйте ключові компетентності за переліком Європейського Союзу.
6. Назвіть та коротко схарактеризуйте ключові компетентності, визначені Державним стандартом початкової освіти.
7. Наведіть приклад застосування однієї із трансверсальних навичок для перенесення набутих знань, навичок і метакогнітивних здібностей особистості на вирішення ситуацій реального життя.
8. Схарактеризуйте компетентнісний потенціал кожної з освітніх галузей, які інтегруються в курсі «Я досліджую світ».
9. Проаналізуйте Закон України «Про освіту» (2018 р.), Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування

загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.) щодо реалізації компетентнісного підходу в освіті

Форма подання результату – повідомлення.

Самостійна робота

Опрацювати нормативні документи: Закон України «Про освіту» (2018 р.), Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.)

Форма подання результату – повідомлення на тему «Компетентнісний підхід в освіті: реалізація концептуальних ідей Закону України «Про освіту» (2018 р.), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

Список рекомендованих джерел

1. Барабаш О. Становлення компетентнісного підходу у сучасній освіті. *Нова педагогічна думка*. 2012. № 4 (72). С. 133–136.

2. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч. метод. посіб. Київ : Алатон, 2019. 128 с.

3. Горбунова Л. Ключові компетенції у транснаціональному освітньому просторі: визначення та імплементація. *Філософія освіти*. 2016. № 2. С. 97–117.

4. Державний стандарт початкової загальної освіти. *Початкова освіта*. 2011. № 18 (594). С. 3–43.

5. Державний стандарт початкової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п#Text>.

6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 № 988-р URL: [https:// osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/](https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/).

7. Максимович О. Компетентнісний підхід при підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності. *Вісник Прикарпатського університету. Сер. Педагогіка*. 2011. Вип. XL. Ч. 2. С. 87–89.

8. Мариновська О. Я. Компетентність особистості школяра: реалізація концептуальної ідеї практичної вмілості. *Обрії*. 2017. № 1. С. 27–34.

9. «Про освіту»: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (у редакції наказу від 24.06.2020 № 725-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

10. Рудніцька К. Сутність понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність» у світлі сучасної освітньої парадигми. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 1. С. 241–244.

11. Савченко О. Новий держстандарт для початкової школи: від задуму до реалізації: інтерв'ю / О. Савченко; розмову вела І. Красуцька. *Педагогічна газета*. 2012. Січень (1). С. 4.

12. Ходань О. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2013. Вип. 29. С. 232–235.

Семінарське заняття до теми 4

Тема. Формування уявлень та наукових понять у молодших школярів на уроках курсу «Я досліджую світ»

Мета. Закріпити знання здобувачів вищої освіти про вікові психічні та психофізіологічні особливості молодших школярів щодо

формування наукових понять. Вчити формувати наукові поняття в учнів; добирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати, інтерпретувати та впорядковувати її. Формувати основи мовленнєвої професійної культури, здатність нести відповідальність за результати своєї навчальної діяльності, здійснювати рефлексію власної навчальної діяльності з метою розвитку загальних та фахових компетентностей. Перевірити у майбутніх учителів початкової школи сформованість програмних результатів навчання.

Обладнання. Конспект лекції до теми 4, інтелект-карти для засвоєння наукових понять, методичний матеріал для вправ на розвиток логічного мислення.

План

1. Категорії «відчуття», «сприймання», «уявлення» в контексті формування понять. Загальна характеристика понять.
2. Вікові особливості молодших школярів щодо формування уявлень та наукових понять.
3. Методика формування уявлень та наукових понять в учнів початкової школи у процесі освоєння змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Запитання для обговорення

1. Що таке «пізнання»? Схарактеризуйте рівні пізнання.
2. Визначте сутність поняття «відчуття». Що є фізіологічною основою відчуттів?
3. Дайте визначення поняттю «сприймання». Назвіть характерну особливість сприймання.
4. Що таке уявлення? Схарактеризуйте кожну з трьох груп уявлень. Яка головна особливість уявлення?
5. Дайте визначення поняттям «мислення» та «думка». В чому полягає різниця між ними?
6. Що таке «поняття»? Назвіть види понять в залежності від форми пізнання об'єктів.

7. Охарактеризуйте розумові операції (порівняння, аналіз, синтез, класифікація, абстрагування, узагальнення), необхідні для утворення понять.

8. Що таке «зміст поняття»? Як поняття поділяють за змістом?

9. Дайте визначення обсягу поняття. Як поняття поділяють за обсягом?

10. В яких взаємозалежностях перебувають родові, видові поняття та категорії?

11. Які логічні операції виконують над поняттями?

12. Що таке «система понять»?

13. В яких формах знаходить своє відображення засвоєння учнями понять?

14. Виконання яких умов забезпечить ефективне формування уявлень у молодших школярів?

15. Назвіть та схарактеризуйте етапи процесу формування наукових понять.

16. Що розуміють під розвитком понять?

17. Які етапи проходить поняття у своєму розвитку?

Самостійна робота

1. Створити інтелект-карту для засвоєння поняття з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (поняття – на вибір здобувача вищої освіти).

Форма подання результату – інтелект-карта для засвоєння поняття з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (поняття – на вибір здобувача освіти).

2. Підготувати дидактичні вправи на розвиток логічного мислення (по 1 до кожної розумової операції: порівняння, аналіз, синтез, класифікація, узагальнення) для використання на уроках «Я досліджую світ».

Форма подання результату – розроблені дидактичні вправи на розвиток логічного мислення (по 1 до кожної розумової операції):

порівняння, аналіз, синтез, класифікація, узагальнення (для використання на уроках «Я досліджую світ»).

Список рекомендованих джерел

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посіб. Київ : Веселка, 1998. 334 с.
2. Виховні технології / упоряд. В. Варава, В. Зоц. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2004. 120 с. (Б-ка «Шк. світу»).
3. Галкович І. В. Розвиток творчого мислення: спеціалізований курс для учнів 1–4 класів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 2. С. 43–46.
4. Готинян-Журавльова В. В. Навчально-методичний посібник до вирішення задач з логіки для студентів заочного відділення філософського ф-ту та студентів нефілософських ф-тів. Одеса : «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова», 2014. 189 с.
5. Конверський А. Є. Логіка : підручник. 2-ге вид., виправлене. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
6. Косма Т. В. Мислення учнів молодшого шкільного віку. Київ : Рад. школа, 1968. 206 с.
7. Кругляк М. І. Логіка : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 199 с.
8. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
9. Недозірна Г. Розвиток пам'яті та творчого мислення методами ейдетики в початковій школі. *Обдарована дитина*. 2013. № 2. С. 7–11.
10. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2005. 360 с.
11. Сидоренко Н. О. Заняття із психологічного розвитку для молодших школярів. Київ : Редакції загальнопед. газет, 2013. 128 с.

12.Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія. Київ : Либідь, 2005. 464 с.

13.Шопіна М. О. Розвиток мислення дітей 5–9 років та підлітків. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. № 9. С. 60–72.

Семінарське заняття до теми 6

Тема. Засоби навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Мета. Продовжувати ознайомлювати майбутніх учителів початкової школи із навчальними засобами та методикою їх використання на уроках «Я досліджую світ», вчити здійснювати добір ефективних засобів навчання відповідно до дидактичної мети уроку. Вчити опрацьовувати зміст нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу в школі/початковій школі. Формувати здатності ефективно використовувати цифрові освітні ресурси, нести відповідальність за результати своєї навчальної діяльності, здійснювати рефлексію власної навчальної діяльності з метою розвитку загальних та фахових компетентностей. Перевірити у майбутніх учителів початкової школи сформованість програмних результатів навчання.

Обладнання. Конспект лекції до теми 6, цифрові ресурси: Storyboardthat, PowToon, КАНООТ; комп'ютер, проєктор.

План

1. Загальнодидактичні аспекти використання засобів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
2. Вербальні засоби навчання.
3. Наочні засоби навчання.
4. Технічні засоби навчання.
5. Допоміжні засоби навчання.

6. Добір та комплексне використання засобів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Запитання для обговорення

1. Розкрийте зміст поняття «засоби навчання».
2. Які функції виконують засоби навчання, що використовуються в процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?
3. Які дидактичні принципи покладені в основу використання засобів навчання та які основні дидактичні вимоги пред'являються до засобів навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?
4. Схарактеризуйте методику використання підручника у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
5. Розкрийте сутність поняття «наочні засоби навчання».
6. У чому полягає дидактична цінність натуральних засобів навчання?
7. Розкрийте педагогічний потенціал зображувальних (штучних) наочних засобів.
8. Схарактеризуйте знаково-символічні засоби навчання та засоби віртуальної наочності.
9. З якою метою на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» використовують технічні засоби навчання?
10. Які дидактичні особливості та дидактичні можливості притаманні технічним засобам навчання?
11. Які засоби навчання називають допоміжними?
12. Доведіть необхідність комплексного використання засобів навчання у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
13. Назвіть та конкретизуйте основні тенденції розвитку сучасних засобів навчання.

Самостійна робота

1. Опрацювати Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи, затверджений наказом МОН від 07.02.2020 № 143 (в контексті вивчення курсу «Я досліджую світ»).

Форма подання результату – законспектований перелік засобів навчання та обладнання щодо реалізації курсу «Я досліджую світ».

2. Опрацювати онлайн-сервіси для створення коміксів (Storyboardthat), анімацій (PowToon), вікторин, дидактичних ігор, тестів (КАНООТ) тощо. Створити один з означених вище продуктів з метою застосування на уроках з курсу «Я досліджую світ».

Форма подання результату – створення та презентування коміксу/анімації/вікторини/дидактичної гри/тесту (якогось одного продукту) з метою застосування на уроках курсу «Я досліджую світ».

Список рекомендованих джерел

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посіб. Київ : Веселка, 1998. 334 с.

2. Біда О. А. Природознавство і сільськогосподарська праця : Методика викладання : навч. посіб. для студ. пед. ф-тів вищих навч. заклад. та класоводів. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2000. 400 с.

3. Використання дослідів на уроках природознавства в початковій школі / упоряд.: Л. Македонова, В. Неклеса, Р. Шиян / за заг. ред. О. В. Стребної. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 128 с.

4. Вульфів Б. З., Иванов В. Д., Меньев А. Ф. Педагогика : учеб. пособ. для бакалавров / под ред. П. И. Пидкасистого. Москва : Юрайт, 2015. 511 с.

5. Гороль П. К., Гуревич Р. С., Шестопалюк О. В. Сучасні інформаційні засоби навчання. Київ : «Освіта України», 2007. 536 с.

6. Ілюстрація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ілюстрація>.

-
7. Малафійк І. В. Дидактика : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 406 с.
 8. Нарочна Л. К., Ковальчук Г. В., Гончарова К. Д. Методика викладання природознавства. Київ : Вища школа, 1990. 302 с.
 9. Пакулова В. М., Кузнецова В. И. Методика преподавания природоведения : учеб. для студ. пед. ин-тов по спец. «Педагогика и методика нач. обучения». Москва : Посвещение, 1990. 192 с.
 10. Підручник. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Підручник>.
 11. «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи» : Наказ МОН від 07.02.2020 № 143 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-20#Text>.
 12. Романюк А. А. Використання наочності у навчальному процесі початкової школи. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 534–538.
 13. Романюк А. А. Засоби наочності в системі засобів навчання математики в початкових класах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. 5 Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. 62. С. 166–170.
 14. Телурій. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Телурій>.
 15. Технічні засоби навчання. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Технічні_засоби_навчання.
 16. Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи: затверджено наказом МОН від 07.02.2020 № 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-20#Text>.
 17. Фіцула М. М. Педагогіка. Київ : Академія, 2001. 528 с.